

Huttentocht in de Franse Pyreneeën

Tour du Canigó

Canigó – dat betekent vast iets met hond? Klopt! Maar anders dan je zou denken, komt die betekenis niet van *cani*, maar van *gó*, het Catalaanse woord voor hond. *Cani* betekent tand, en zo betekent Canigó de tand van de hond. Tijdens de Tour du Canigó wandel je rond deze heilige berg van de Catalanen en kun je met een extra dag naar de top op 2784 meter hoogte wandelen.

Tekst Femke Welvaart Beeld Rik Burger en Femke Welvaart

Vraag nooit aan een Noord-Catalaan of hij uit Frans Catalonië komt. Je hebt Noord- en Zuid-Catalonië. Punt. Dat het eerste toevallig op Frans grondgebied ligt en het tweede in het Spaanse deel, is iets waar je het niet over hebt. Geloof me: die vergissing maak je slechts één keer.

We lopen de Tour du Canigó, een vierdaagse ronde door de Oost-Pyreneeën, het Franse deel van de Pyreneeën, dat het oudste deel is van dit gebergte. Waar de Alpen vooral zijn gevormd door het over elkaar schuiven van aardlagen en -platen, zijn de Pyreneeën meer geplooid. In dit oostelijke deel van het gebergte lopen we soms uren over een ‘balkon’ langs de berg en volgen we zo, op en neer, de plooiën van het landschap. Zie de uitlopers als de tentakels van een inktvis die alle van net onder de top naar het dal uitwaaiëren.

Aan de Franse kant zijn de hellingen steiler dan aan de Spaanse kant. En omdat dit deel van de Pyreneeën zo oud is, heb je flinke vlaktes op hoogte. Neem het Pla Guillem, waarop we wandelen tijdens onze tweede etappe van de Tour du Canigó. Dit is een 20 kilometer lange vlakte op 2200-2300 meter hoogte dat ooit een grillige graat was, maar door erosie (duizenden jaren wind, sneeuw, ijs, de tijd) is afgevlakt. Zo kun je uren lopen met nauwelijks hoogteverschil en een waanzinnig uitzicht op de omringende bergen. Dit soort vlaktes komen meer in dit deel van de Pyreneeën voor en zijn met hun grootte en uitgestrektheid een zeldzaamheid in Europa. In de etappe van Refuge de Sant Guillem naar Refuge de Mariailles loop je een kort stukje over deze hoogvlakte.

Vier windrichtingen

Als je de oorspronkelijke route van de Tour du Canigó loopt, slaap je in vier hutten: Refuge de Batère (1470 meter), Refuge de Sant Guillem (1283 meter), Refuge de Mariailles (1718 meter) en Refuge des Cortalets (2150 meter). Hiermee overbrug je in vier dagen ongeveer 63 kilometer (afhankelijk van welke route je kiest tussen Mariailles en Cortalets) en dik 4000 hoogtemeters. Omhoog en naar beneden. De vier hutten liggen elk in een windrichting. In het oosten ligt Refuge de Batère, in een gebied waar je veel resten ziet van oude ijzermijnen. Deze hut met heerlijk eten voor vegetariërs, is vaak het startpunt van wandelaars die de Tour du Canigó lopen, omdat deze plek goed bereikbaar is met de auto. Maar de eerste etappe Batère – Sant Guillem is dan wel meteen de zwaarste van de vier. Geen aanrader als je koud uit Nederland bent aangekomen en de volgende dag meteen van start wilt. Het zijn twee steile klimmetjes van elk 500 hoogtemeters en tussen het klimmen door is het flink lang en steil afdalen. Het zijn geen ingewikkelde routes, de paden zijn (bij goed weer) goed begaanbaar en niet technisch, maar het is zwaar als je niet geacclimatiseerd bent. Voor deze eerste etappe staat zes tot acht uur wandelen, afhankelijk van je fysieke gesteldheid. Op een schaal van zes die het lokale gidsenbureau hanteert, krijgt de zwaarte van deze etappe een acht.

Heilige Willem

In het zuiden van de rondtocht ligt de hut Sant Guillem, net onder een kapelletje, de Ermitage Saint-Guillem de Combret.

Refuge des Cortalets.

Het verhaal gaat dat de kapel is gebouwd in de 11e eeuw door een kluizenaar, Guillem, die werd achtervolgd door boze geesten. Nadat hij de geesten had verslagen, bouwde hij de kapel en is hij er gaan wonen. Een ander verhaal dat de ronde doet, is minder sprookjesachtig. In de tijd van de grote bedevaarten kozen pelgrims voor de Techvallei om zo de Canigó te omzeilen. Vanaf hier liepen ze via de Coll d’Ares, een lage bergpas waar ze de Pyreneeën overstaken naar Santiago de Compostella. Deze pelgrims hadden een slaapplek nodig en dus werden er dit soort kapelletjes voor hen gebouwd. Pelgrim Guillem bouwde de kapel ter ere van de heilige Maria Magdalena en liet er andere pelgrims overnachten. Door zijn gastvrijheid veranderde de naam van de kapel na verloop van tijd in Ermitage de Saint-Guillem de Combret, ook al was Guillem slechts een pelgrim en is hij nooit heilig verklaard.

Als je het laatste stukje afdalt naar de hut met een heerlijk terras, loop je langs dit kapelletje.

Extra lus

De etappe naar Refuge de Mariailles in het westen krijgt ook een vijf op de wandelconditieschaal van zes, maar dit kun je ondervangen door het rondje uit te breiden met een extra lus en daarmee één dag. Je loopt dan van Refuge de Sant Guillem naar Refuge Les Conques (1587 meter) en een dag later van Les Conques naar Refuge de Mariailles. Daarmee wordt je tour langer, maar de daglengtes en de zwaarte minder.

Nu is het op deze etappe niet alleen maar klimmen en dalen. Op het laatste stuk van de dag kom je op het genoemde Pla Guillem. Tijdens onze wandeling op het vals plat naar deze hoogvlakte trekken kille mistflarden voorbij, maar al gauw drijven de wolken alleen nog onder ons en schijnt de zon weer volop. We houden pauze bij een bivak van de Franse Alpenvereniging, de Club Alpin Français (CAF) en zien iets lager eindeloos veel struiken met *myrtilles*, bosbessen. Zo doen we er op de laatste afdaling naar Refuge de Mariailles toch nog wat langer over, doordat we voortdurend door onze knieën zakken om handenvol van de kleine zoete besjes te plukken.

Onbemande hut van de CAF.

Lunchstop op de Crête Barbet.

Schoorsteen

Etappe drie gaat van Refuge de Mariailles naar Refuge des Cortalets in het noorden, die je op drie manieren kunt bereiken. Standaard is 'het balkon' aan de westzijde van de Canigó. Dit is de langste route naar de hut, via een pad langs de bergflank. En niet per se de mooiste route. Beter kies je voor de route óver de Pic du Canigó (2784 meter), of via de Puig Barbet (2712 meter), die net naast de Pic du Canigó ligt. Wij kozen voor de laatste. Heb je tijd om een dag langer over de Tour te doen? Boek dan een extra nacht in Refuge des Cortalets. Je loopt dan via de Puig Barbet naar Les Cortalets en de volgende dag met slechts een dagrugzakje naar de top van de Pic du Canigó en terug. Dit heeft een aantal voordelen. Zo vermijd je de 'schoorsteen' die je door moet als je vanaf Mariailles komt. Ik sprak wandelaars in Les Cortalets die wel voor de schoorsteen hadden gekozen en zij waren blij toen ze boven waren. Een boomlange Duitser zonder klimervaring vertelde dat hij zo gefocust was tijdens zijn klauter-

Hierna gaat het pad zigzaggend naar beneden, naar Refuge des Cortalets. Deze zeer populaire hut heeft 112 bedden en wordt beheerd door de sympathieke berggids Thomas Dulac, die het gidsje *Massif du Canigó* schreef. Een handig naslagwerk voor wie in het massief wil wandelen of de Tour du Canigó wil doen. Zorg als je in deze hut overnacht, dat je weet hoe laat de zon opkomt. Achter de hut is namelijk een perfecte plek om rustig te zitten en de zon boven de zee te zien opkomen. Deze derde etappe krijgt een zwaarte van vier op de schaal van zes. Zeker als je de Crête Barbet neemt, is de route niet technisch en heel prima te doen.

Bij Refuge des Cortalets zie je de zon boven zee opkomen

partij dat hij eenmaal boven minutenlang alleen maar kon huilen van ontlasting. Een gids vertelt ons dat hij bij het beklimmen van de schoorsteen altijd pal achter zijn cliënten klimt, zodat ze niet de diepte in kunnen kijken. En een Spaanse dame vertelde dat ze door haar grote rugzak werd beperkt in haar bewegingsvrijheid en daardoor onvoldoende omhoog kon kijken naar de route. Ze had doodsangsten uitgestaan en was alleen met de hulp van haar vriend bovengekomen. Toch beklimmen jaarlijks duizenden wandelaars de top en zijn er voor zover bekend bij de huttenwaard van Les Cortalets, nooit ongelukken gebeurd in de schoorsteen. De route is dus prima te doen met een bescheiden rugzak en enige klauterervaring, maar als je liever een ontspannen wandeling maakt, is het op-en-neertje de volgende dag zeker aan te bevelen. Overigens wordt wel heel sterk afgeraden om de top andersom te overschrijden, dus vanaf Les Cortalets naar Mariailles. Je moet dan door de schoorsteen naar beneden en dat is wel een gevaarlijke exercitie voor 'gewone' wandelaars.

De Crête Barbet is een prachtig pad boven de boomgrens dat een geweldig uitzicht biedt over de omringende bergen en dalen. Op het hoogste punt lassen wij onze lunchpauze in en zien we aan de overkant felgekleurde rugzakjes de top bereiken. Met de wind in onze richting kunnen we de wandelaars zelfs horen juichen en praten.

Hutten op de route

Refuge de Batère
Lieu-dit les Mines de Batère,
66150 Corsavy, Frankrijk
+33 (0)7 57 67 31 71
contact.refugebatere@gmail.com
refugedebatere.fr

Refuge de Sant Guillem
66230 Le Tech, Frankrijk
+33 (0)978 049 685 en
+33 (0)611 224 879
refugesantguillem@gmail.com
refugesantguillem.com

Refuge Les Conques
66230 Prats de Molló
La Presta, Frankrijk
+33 (0)9 88 66 66 37
refugi.lesconques@gmail.com
refugi-lesconques.com

Refuge de Mariailles
Route de Mariailles,
66820 Casteil, Frankrijk
+33 (0)4 68 05 57 99
refuge.mariailles@gmail.com
refugedemariailles.fr

Refuge des Cortalets
66500 Taurinya, Frankrijk
+33 4 68 96 36 19
refugedescortalets.ffcam.fr/
bottom_contact.html
refugedescortalets.ffcam.fr
(CAF-hut, dus korting
voor NKBV-leden)

We plukken handenvol bosbessen.

In de nacht van 6 op 7 oktober 1961 stortte hier een Britse Dakota neer.

Het 20 kilometer lange Pla Guillem is een hoogvlakte op 2200 meter.

Coaching

De afsluitende etappe tenslotte, Van Les Cortalets terug naar Batère is ook niet zo zwaar. Heel even ga je iets omhoog en dan gaat het urenlang over een balkon langs de bergflank zonder al te veel stijgen en dalen. Soms hebben we flink uitzicht over het dal onder ons en de berg ertegenover, andere keren lopen we boven een dik wolkendek dat tussen de verschillende uitlopers door kolk. Ook dit is een technisch niet ingewikkelde route, al moet je een paar keer wat klauteren om na een wateroversteek weer op het pad te komen. Bij een van deze stroompjes (het is september en er is deze zomer nauwelijks regen gevallen, het staat dus bijna droog) hoor ik een koe loeien. Ze staat op het zeer steile stuk waar normaal de waterval naar beneden stort en kijkt omhoog. Een stuk hoger staan een paar kalfjes. Moeder coacht haar kinderen naar beneden. Eentje volgt onverschrokken haar aanwijzingen. De andere twee blijven aarzelend boven aan de rand dralen. Om de beesten niet nog meer stress te bezorgen, lopen we gauw door en klauteren het pad op, de hoek om. Wat ons rest is een korte zigzaggende steile klim door het bos en dan een lange zacht dalende uitloop naar de hut waar we vier dagen geleden onze tassen op de rug hesen. ◀

Pic du Canigó.

Tour du Canigó

Reis

Met de TGV rijd je in 2x vier uur vanaf Brussel via Parijs of Valence naar Perpignan. Vanaf daar is het nog twee uur per boemel, bus en taxi naar Refuge de Batère. Kijk voor de treinverbindingen op nsinternational.com of nl.oui.sncf/nl/tgv.

Met de auto is het 1250 kilometer rijden van Utrecht naar Refuge de Batère.

Route

De rondtocht is technisch niet moeilijk, maar door het aantal wandeluren (6-8) en de hoeveelheid hoogtemeters (1000-1200) per dag worden de etappes qua zwaarte wel geënclassificeerd als 2x 5 en 2x 4 op een schaal van 6.

Parkeren & Startpunten

Als je met de auto gaat, zijn er verschillende mogelijkheden vanaf waar je in de route stapt. Je parkeert dan in:

- Col de Jou - 1,5 uur wandelen naar Refuge de Mariailles.
- Fillots - 3 uur wandelen naar Refuge des Cortalets.
- La Llau - een dik uur wandelen naar Refuge San Guillem.
- bij Refuge de Batère - is goed te bereiken, maar dan start je met de zwaarste etappe.
- bij Refuge Las Conques - is ook goed te bereiken, maar het verst rijden.

Seizoen

Eind mei - midden oktober.

Kaart & Gids

- Cartes IGN, 2349 ET, Carte de Randonnée
- Massif du Canigou, 1:25.000, ign.fr.
- Topoguide *Massif du Canigó*, Thomas Dulac (Franstalig) met topo's voor wandelen, klimmen, fietsen, canyoning, trailen en alpinisme in het Massif du Canigó. ISBN 978-2-9 523 566-2-6.

Meer informatie

Agence de Développement Touristique des Pyrénées-Orientales
2 Boulevard des Pyrénées, 66 005 Perpignan, Frankrijk
+33 468515253
tourisme-pyreneesorientales.com

Syndicat Mixte Canigó Grand Site
+33 (0)468964586
contact@canigo-grandsite.fr
canigo-grandsite.fr/content/infos-pratiques
sudcanigo.com/pleine-nature/le-canigo/le-tour-du-canigo

Begeleiding

Een wandelgids (IML) meenemen op deze route is niet nodig, maar hij of zij kan je wel tijdens de wandeling veel meer vertellen over de natuur, de geschiedenis en de cultuur van de regio, en adviseren over interessante alternatieven of andere wandelingen in het massief.

Gidsenbureau Randonades
30 allée Arago, F-66500 Prades, Frankrijk
+33 (0)685971823 of +33 (0)468961603
randonades@wanadoo.fr
randonades.com